

دستور العمل اجرائی مشارکت مدنی

مصوب ۱۳۶۳/۱/۱۹ شورای پول و اعتبار

ماده ۱ - مشارکت مدنی عبارت است از درآمیختن سهم‌الشرکه نقدی و یا غیر نقدی متعلق به اشخاص حقیقی و یا حقوقی متعدد، به نحو مشاع، به منظور انتفاع، طبق قرارداد.

ماده ۲- مشارکت مدنی توسط بانک‌ها به منظور ایجاد تسهیلات لازم برای فعالیت‌های تولیدی، بازرگانی و خدماتی صورت خواهد گرفت. تبصره- موضوع مشارکت باید مشخص باشد.

ماده ۳- شرکت مدنی در صورتی تشکیل و تحقق خواهد یافت که شرکاء طبق قرارداد سهم‌الشرکه نقدی خود را به حساب مخصوصی که در بانک برای شرکت افتتاح می‌گردد واریز نمایند و در صورتی که تمام یا قسمتی از سهم‌الشرکه غیر نقدی باشد طبق مقررات مشارکت مدنی این سهم‌الشرکه، به مدیر یا مدیران شرکت تحویل گردد.

تبصره - پرداخت سهم‌الشرکه شرکاء در مشارکت مدنی می‌تواند طبق قرارداد همزمان توسط شرکاء نسبت به سهم‌الشرکه خود به دفعات صورت گیرد.

ماده ۴ - مشارکت مدنی پس از اتمام موضوع شرکت تسویه و مرتفع می‌شود.

ماده ۵ - بانک‌ها موظفند قبل از مبادرت به انعقاد قرارداد مشارکت مدنی عملیات موضوع مشارکت را بررسی و اطمینان حاصل نمایند که اصل مال‌الشرکه و سود مورد انتظار ناشی از مشارکت مدنی در طول مدت قرارداد قابل برگشت و مشارکت قابل تسویه باشد.

ماده ۶ - بانک‌ها مکلفند در قرارداد مشارکت مدنی تصریح نمایند که مدیر یا مدیران شرکت‌های مدنی که طبق این مقررات تشکیل می‌شوند بیش از مال‌الشرکه واریز شده به حساب و یا تحویل شده به مدیر یا مدیران شرکت مجاز به انجام معامله و قبول تعهدات مالی نمی‌باشند.

ماده ۷- بانک‌ها مکلفند در قرارداد مشارکت مدنی نحوه تصفیه مشارکت را قید نمایند.

ماده ۸ - حداقل سود (بازده) مورد انتظار در مورد معامله و یا معاملات موضوع شرکت‌های مدنی که طبق این مقررات تشکیل می‌شود، توسط شورای پول و اعتبار تعیین خواهد شد.

ماده ۹ - حداقل و یا حداکثر نسبت سهم سود بانک‌ها در عملیات مشارکت مدنی توسط شورای پول و اعتبار تعیین خواهد شد. (۱)

ماده ۱۰ - مدت قرارداد مشارکت مدنی باتوجه به اقتضای فعالیت و موضوع قرارداد به تشخیص بانک‌ها و موافقت شریک، در ابتدای قرارداد تعیین می‌گردد. (۲)

تبصره ۱- در صورت لزوم و وجود توجیهات کافی و در صورتی که طرح در پایان مدت قرارداد به اتمام نرسیده باشد، قرارداد مشارکت مدنی، مشروط به تصویب هیات‌مدیره بانک ذریبط قابل تمدید است.

تبصره ۲ - فروش اقساطی سهم‌الشرکه بانک‌ها در مشارکت‌های مدنی موضوع تبصره ۱ در زمان خاتمه قرارداد مجاز می‌باشند. (۳)

ماده ۱۱- اداره امور شرکت مدنی، طبق قرارداد، بر عهده بانک (بانک‌ها) و یا شرکاء دیگر خواهد بود.

ماده ۱۲ - حداکثر مشارکت بانک، در هر شرکت مدنی ۸۰٪ کل سرمایه هر شرکت مدنی تعیین می‌گردد. (۴)

ماده ۱۳ - بانک‌ها موظفند بر حسن اجرای قراردادهای منعقدۀ موضوع مشارکت مدنی تا خاتمه موضوع شرکت و یا تصفیه حساب، نظارت لازم و کافی به عمل آورند.

تبصره - عملیات بانکی ناشی از معاملات موضوع مشارکت مدنی در بانک طرف قرارداد متمرکز خواهد شد. در صورتی که طرف قرارداد بیش از یک بانک باشد عملیات بانکی موصوف نزد یکی از بانک‌های شریک به انتخاب بانک‌های ذیربط متمرکز می‌گردد.

ماده ۱۴ - بانک‌ها می‌توانند جهت حصول اطمینان از حسن اجرای قرارداد مشارکت مدنی خود از طرف مقابل در قرارداد تامین کافی اخذ نمایند.

ماده ۱۵ - بانک‌ها ترتیبی اتخاذ خواهند نمود تا عنداللزوم به تشخیص بانک اموال مشارکت مدنی در طول مدت مشارکت بیمه شود.

این دستورالعمل مشتمل بر ۱۵ ماده و ۵ تبصره در پانصد و بیست و پنجمین جلسه شورای پول و اعتبار مورخ ۱۳۶۳/۱/۱۹ به تصویب رسیده است.

۱- حسب اطلاع (و نه مشاهده بخشنامه) بانک مرکزی طی بخشنامه های شماره نب/۳۶۶۲ مورخ ۱۳۶۹/۹/۱۴ و نب/۴۷۱۸ مورخ ۱۳۶۹/۱۱/۹ عنوان داشته، شورای پول و اعتبار در هفتصد و سیزدهمین جلسه مورخ ۱۳۶۹/۸/۵ مقرر داشته: "به مشتریانی که تمام یا قسمتی از بدهی خود را قبل از سررسید پرداخت می‌نمایند تخفیف سود اعطا بشود."

۲- ماده ده و تبصره ماده ۱۰ دستور العمل مشارکت مدنی به موجب تصمیمات متخذۀ در جلسه ۱۳۸۳/۸/۲ شورای پول و اعتبار اصلاح گردیده و طی بخشنامه شماره مب / ۱۲۴۹ مورخ ۱۳۸۳/۸/۱۷ بانک مرکزی به شبکه بانکی کشور ابلاغ گردیده است و متن قبل از اصلاح ماده ۱۰ و تبصره آن به شرح ذیل بوده است:

"ماده ۱۰- بانک‌ها در صورتی مجاز به مشارکت مدنی می‌باشند که موضوع این قبیل مشارکت‌ها حداقل ظرف یکسال خاتمه پذیرفته و ظرف همین مدت قابل تصفیه باشد.

تبصره ۱ - در مواردی که مشارکت مدنی برای امور تولیدی، صنعتی، معدنی، کشاورزی احداث مسکن، و ساختمان و همچنین برای امور طرح‌های جدید خدماتی صورت می‌پذیرد حداکثر مدت ۳ سال تعیین می‌گردد. در موارد استثنائی بانک مرکزی می‌تواند مدت مذکور را افزایش دهد.

۳- حسب اطلاع (و نه مشاهده بخشنامه) بانک مرکزی وفق بند "ج" بخشنامه شماره نب/۳۴/۵۵۱۷ مورخ ۱۳۶۳/۱۲/۱۹ مقرر داشته "دریافت" پیش دریافت" به منظور اعطای تسهیلات بانکی جهت فروش اقساطی سهم شرکت بانکی، در مشارکت های مدنی آنها به شریک یا شرکاء این قبیل مشارکت‌ها، در چارچوب مقررات و ضوابط مربوط برای بانک‌ها الزامی نمی‌باشد."

۴- حسب اطلاع (و نه مشاهده بخشنامه) بانک مرکزی وفق بخشنامه شماره نب / ۵۲/۴۷۹۹ مورخ ۱۳۶۴/۱۱/۱۹ اظهار داشته که شورای پول و اعتبار در پانصد و هفتاد و پنجمین جلسه مورخ ۱۳۶۴ / ۱۱ / ۶ مقرر داشته:

"مشارکت بانک در قرارداد های مشارکت مدنی که به منظور احداث واحدهای مسکونی انفرادی و یا مجتمع های مسکونی ارزان قیمت منحصراً با کارکنان و یا شرکت‌های تعاونی وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و وابسته به دولت، شرکت‌های دولتی، شهرداری‌ها ارگان‌ها و نهادهای انقلاب منعقد می‌شود، حداکثر نود درصد کل سرمایه هر شرکت مدنی تعیین می‌گردد."